

Πτυχίο Ψυχολογίας
Εξ αποστάσεως

Πολυπολιτισμική Ψυχολογία (DPSYCH-219)

Δρ Κυριακή Σωτηροπούλου
Ψυχολόγος
Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΝΟΤΗΤΑ 11

Διαπολιτισμική Επικοινωνία

Dr.K.Sotiropoulou,
Neapolis University Paphos

Paul Klee, 1927

ΤΟ ΑΝΕΦΙΚΤΟ ΤΗΣ ΜΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Κάθε συμπεριφορά είναι επικοινωνία
- Δεν μπορούμε να μην συμπεριφερόμαστε
- Επικοινωνούμε, είτε το θέλουμε είτε όχι

- Έτσι, όλες οι καταστάσεις όπου εμπλέκονται δύο ή περισσότερα πρόσωπα είναι διαπροσωπικές επικοινωνιακές καταστάσεις

Τι είναι η επικοινωνία;

**Επικοινωνία είναι η ανταλλαγή
μηνυμάτων μεταξύ δύο
(ή περισσότερων) ανθρώπων,
μέσω της οποίας
αναπτύσσονται σχέσεις.**

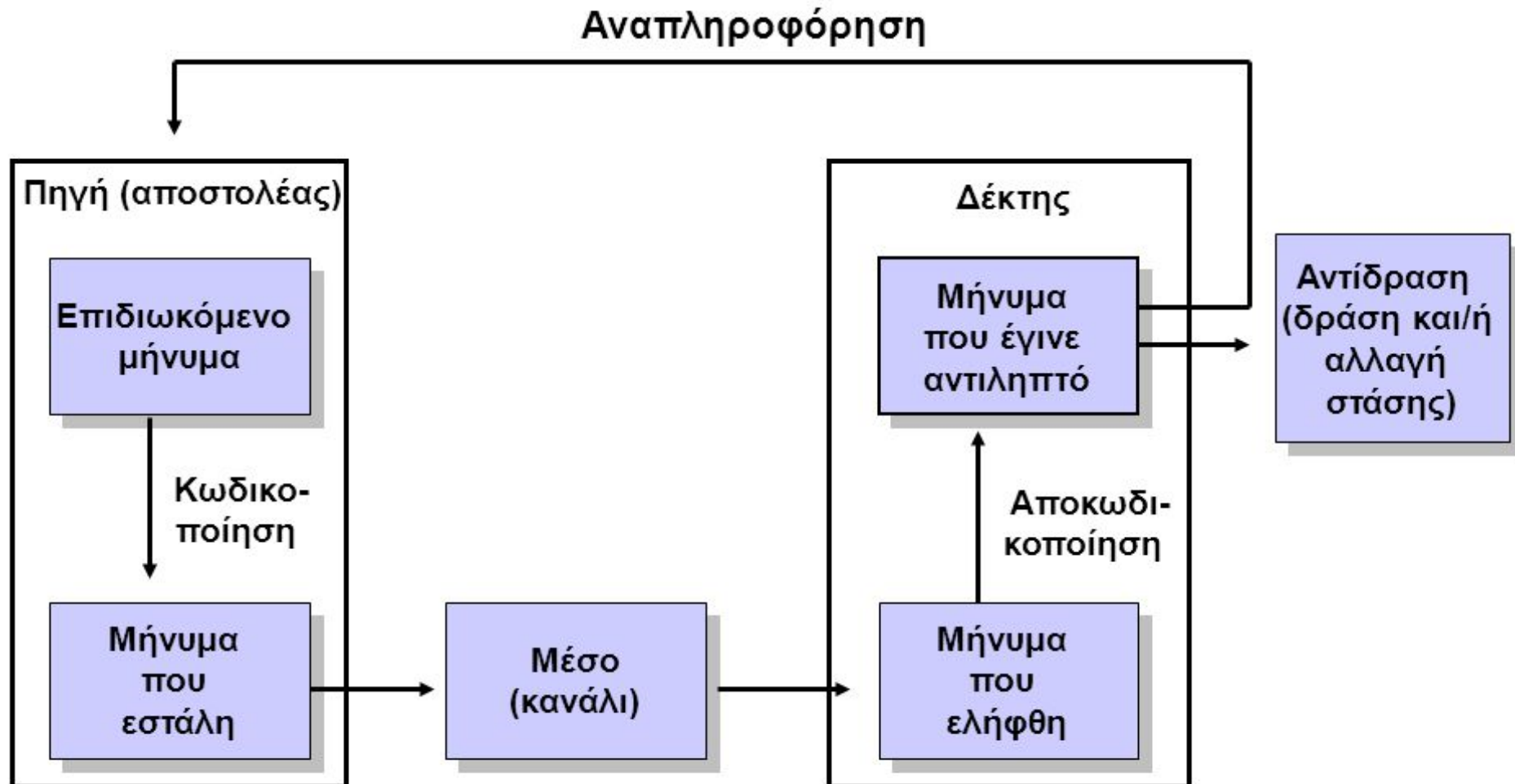

Για ποιους λόγους επικοινωνούμε;

- ◎ **Ψυχολογικοί λόγοι:** ανάγκη για επαφή
διαμόρφωση εικόνας εαυτού
- ◎ **Κοινωνικοί λόγοι:** διαμόρφωση σχέσεων
τήρηση κοινωνικών κανόνων
- ◎ **Λήψη αποφάσεων:** ανταλλαγή
πληροφοριών
αξιολόγηση πληροφοριών
άσκηση επιρροής

Η Διαδικασία των Επικοινωνιών

Η διαδικασία της επικοινωνίας

Επικοινωνία = ενεργός ροή

ΠΟΙΟΣ λέει ΤΙ μέσα από ποιο
ΚΑΝΑΛΙ σε ΠΟΙΟΝ και με τι
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1. Δεχόμαστε εκ των προτέρων ότι ο καθένας από μας είναι **μοναδικός** και **διαφορετικός** από τους άλλους
2. Όταν επικοινωνούμε με κάποιον, η γλώσσα που χρησιμοποιείται **αντανακλά** :
 - ο την **κοινωνική** και **οικογενειακή του κουλτούρα**
 - ο την **αντίληψή** του
 - ο την **εικόνα** που έχει αυτός για τον κόσμο
δηλαδή την πραγματικότητα **ΤΟΥ** που είναι διαφορετική από τη δική **ΜΑΣ**

Μορφές Επικοινωνίας

Λεκτική επικοινωνία

Μη Λεκτική επικοινωνία

Λεκτική επικοινωνία

Προφορικός λόγος
Γραπτός λόγος
Ηλεκτρονικός λόγος

Χρησιμοποιούμε τη γλώσσα για να:

- ❑ Ορίσουμε, ονοματίσουμε, προσδιορίσουμε
- ❑ Αξιολογήσουμε, εξηγήσουμε
- ❑ Μιλήσουμε για πράγματα που είναι εκτός της άμεσης εμπειρίας μας

Λεκτική Επικοινωνία

Χαρακτηριστικά του λόγου:

- **Συντακτικό:** η αρχιτεκτονική των φράσεων. Αφορά στην δομή και όχι στο νόημα.
- **Σημασιολογία:** το νόημα των λέξεων
Πεθερά
Αλβανός
Ρωσοπόντιος
Βούλγαρος
Φιλιππινέζα
Τα ροζ τηλέφωνα

Γλώσσα και εθνική ταυτότητα

Η γλώσσα :

- είναι το σύνολο των συμβόλων που μοιράζεται μια κοινότητα προκειμένου να μεταδώσει νοήματα και εμπειρίες. Τη χρησιμοποιούμε για να ορίσουμε τα κοινωνικά, εθνικά και εθνοτικά μας σύνορα.
- ορίζει τις ταυτότητές μας. Εκφράζει την εσωτερική συνείδηση του έθνους και είναι ζωτικό στοιχείο της εθνοτικής μας ταυτότητας.
- κωδικοποιεί τον πολιτισμό. Όταν χαθεί η γλώσσα, θεωρείται ότι χάνεται ο αντίστοιχος πολιτισμός.

Οι εθνικιστές εκφράζουν την απειλή που μπορεί να υπάρχει για την εθνική γλώσσα από τις ξένες γλώσσες.

Το πολιτισμικό πλαίσιο της γλώσσας και η χρήση του

- Το φυσικό περιβάλλον επηρεάζει τις μορφές της γλώσσας που αναπτύσσονται σε διάφορους πολιτισμούς (Munroe, Munroe & Winters, 1996).
 - Οι άνθρωποι που ζουν σε ζεστά κλίματα περνούν περισσότερο χρόνο σε ανοικτούς χώρους συγκριτικά με εκείνους που ζουν σε ψυχρά κλίματα. Ως εκ τούτου, επικοινωνούν συχνά μεταξύ τους, ενώ τους χωρίζει συγκριτικά μεγαλύτερη απόσταση και ενώ υπάρχουν γύρω τους διάφοροι άλλοι θόρυβοι.
 - Κατά συνέπεια, για να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά χρειάζονται γλώσσες οι οποίες να έχουν απλούστερη μορφή.
 - Οι γλώσσες που ομιλούνται σε θερμές χώρες παρουσιάζουν συνήθως ένα πρότυπο τακτικής εναλλαγής συμφώνων και φωνηέντων.
 - Λέξεις που δεν ακολουθούν αυτή τη σειρά (π.χ. στριγγλιά ή κραυγή) αποκωδικοποιούνται δυσκολότερα, ως εκ τούτου θα συναντώνται συχνότερα σε ψυχρά κλίματα.

Η Μη-Λεκτική επικοινωνία

Η μη λεκτική επικοινωνία αφορά σε όλα τα μηνύματα που ανταλλάσσονται μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων, σκόπιμα ή μη και δεν αφορούν στον προφορικό ή γραπτό λόγο.

Μη λεκτική επικοινωνία

Γλώσσα του σώματος

Οι εκφράσεις του προσώπου

Ο τόνος της φωνής - η άρθρωση του λόγου- η ταχύτητα της ομιλίας

Η στάση του σώματος - η κίνηση- η θέση στο χώρο

Μορφασμοί-εκφράσεις του προσώπου-κινήσεις των ματιών -βλέμμα

Χειρονομίες

Η εμφάνιση

Η μη λεκτική επικοινωνία :

- ☐ είναι πιο ασαφής
- ☐ μεταδίδει ισχυρότερο μήνυμα στον αποδέκτη από τη λεκτική επικοινωνία (το συμπληρώνει- το αντικρούει- το αντικαθιστά -το ρυθμίζει)
- ☐ είναι ιδιαίτερα αξιόπιστη (κυρίως σε περίπτωση που τα λεκτικά και τα μη-λεκτικά μηνύματα είναι αντικρουόμενα)
- ☐ είναι συνεχής
- ☐ χρησιμοποιεί πιο πολλά επικοινωνιακά κανάλια
- ☐ δίνει πιο πολλές πληροφορίες για τη συναισθηματική κατάσταση του συνομιλητή

Όταν το λεκτικό μήνυμα δεν συμφωνεί με το μη λεκτικό αυτό που υπερισχύει είναι το μη λεκτικό!

https://www.youtube.com/watch?v=Nmp_-JByPaY

Στην επικοινωνία:
20% Λόγος
30% Τρόπος
50% Μη-Λεκτικά Στοιχεία

Μη-Λεκτική επικοινωνία

Οι εκφράσεις του προσώπου: μεταφέρουν τις αντιδράσεις και τη συναισθηματική κατάσταση.

- ✓ Αποτελούν κεντρικό δίαυλο μη λεκτικής επικοινωνίας γιατί σε αυτό επικεντρώνεται συνήθως ο συνομιλητής
- ✓ χρειάζονται 26 μύες για να χαμογελάσουμε και 62 για να συνοφρυωθούμε

Μη-Λεκτική επικοινωνία

Χειρονομίες και στάση σώματος:

Χειρονομίες με την παλάμη

Κινήσεις με τα χέρια και τους βραχίονες

Χειρονομίες στο πρόσωπο

Στάση σώματος

Κλίση κεφαλιού

Κατεύθυνση χεριών και ποδιών

Οι χειρονομίες λένε πολλά για έναν άνθρωπο....

Χειρονομία

Σημασία

- Κούνημα κεφαλιού συμφωνία
- Κούνημα γροθιάς θυμός
- Τρίψιμο παλάμης αδημονία
- Χειροκρότημα έγκριση
- Χασμουρητό πλήξη
- Δείξιμο με το δάκτυλο οδηγίες πορείας
- Χτύπημα στη πλάτη ενθάρρυνση

Χειρονομίες

Οι παλάμες προς τα
κάτω υποδηλώνουν
έλεγχο και εξουσία

Οι εκτεθειμένες
παλάμες υποδηλώνουν
ειλικρίνεια

Μη-Λεκτική επικοινωνία

Βλεμματική επαφή: πού, πότε, για πόση ώρα κοιτάζω τον άλλον στα μάτια.

Αποκαλύπτει πότε ο συνομιλητής δίνει προσοχή στην επικοινωνία, ενδιαφέρεται, προβληματίζεται, σκέφτεται έντονα, αποφεύγει, αδιαφορεί, δυσκολεύεται, ντρέπεται, προσπαθεί να κρύψει κάτι .

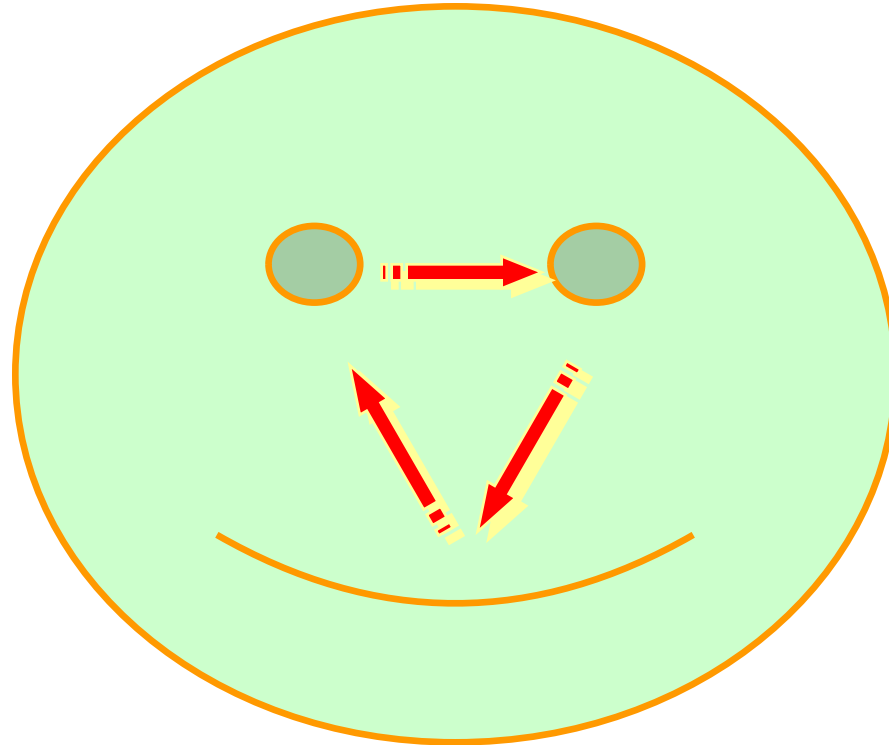
Ο ομιλητής διατηρεί βλεμματική επαφή λιγότερο χρόνο (40%) από ότι ο ακροατής (70%).

Οι γυναίκες κοιτάζουν περισσότερο από τους άντρες

Η Σημασία των Εκφράσεων του Προσώπου

...και ο ρόλος του ΧΑΜΟΓΕΛΟΥ

**Το τρίγωνο της
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ**

Αναγνωρίστε τα συναισθήματα!

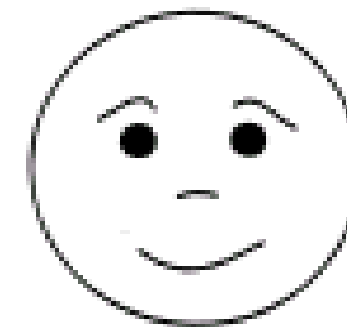
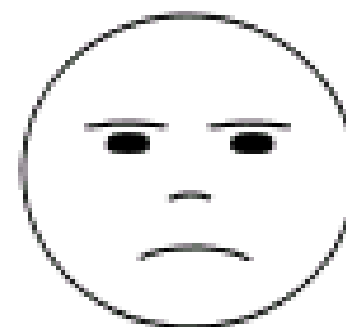
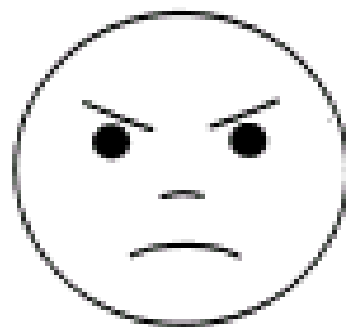

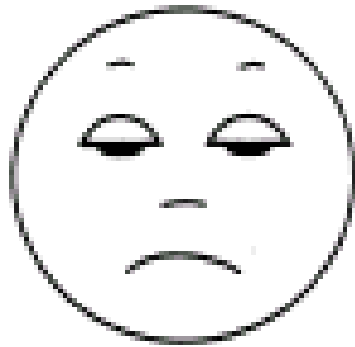
2

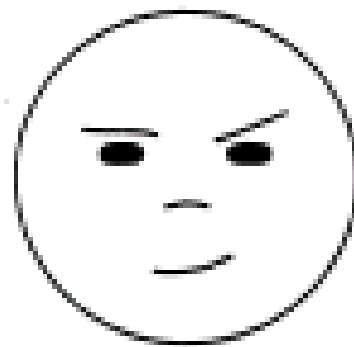
3.

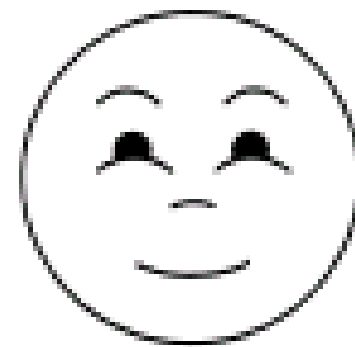
Αναγνωρίστε τα συναισθήματα!

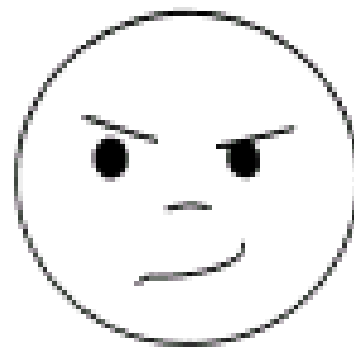

8

9

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

Μη-Λεκτική επικοινωνία

Άγγιγμα:

- Το άγγιγμα ή η απουσία του, δείχνει πόσο κοντά βρίσκονται δυο άνθρωποι ή/και τα συναισθήματα τους
- Μπορεί να δώσει έμφαση σε ένα θέμα καθώς και στις σχέσεις εξουσίας για να τονιστεί ο έλεγχος και η κυριαρχία
- Συχνοί τρόποι: Χειραψία – Αγκάλιασμα

Η στάση του σώματος

- Προσέγγιση : ένδειξη προσοχής που πραγματοποιείται με κλίση του σώματος προς τα εμπρός
- Απόσυρση : αρνητική στάση που πραγματοποιείται με κλίση του σώματος προς τα πίσω
- Επέκταση : προτεταμένο στήθος, στητό κορμί και κεφάλι με ανυψωμένους ώμους
- Συστολή : σκυμμένο κεφάλι, κυρτούς ώμους και ανασηκωμένο στήθος

Η στάση του σώματος

- Μπορεί να εκφράζει την επιθυμία του ατόμου να περάσει απαρατήρητο
- Η όρθια και στητή στάση υποδηλώνει αυτοπεποίθηση και ισχυρή προσωπικότητα
- Η κλίση του σώματος προς τα εμπρός υποδηλώνει ενδιαφέρον
- Η κλίση του σώματος προς τα πίσω υποδηλώνει έλλειψη ενδιαφέροντος

Μη-Λεκτική επικοινωνία

□ Παραγλωσσική επικοινωνία:

Τόνος φωνής: χαμηλός – ψηλός τόνος, παράγεται στον λάρυγγα

Ένταση φωνής: δυνατά – σιγά, παράγεται από τους κοιλιακούς μυς

Ταχύτητα ομιλίας: μέση ταχύτητα 140-180 λέξεις το λεπτό

Ποιότητα ομιλίας: ο τόνος, η χροιά, ο ήχος της φωνής. (π.χ., ρινικός τόνος, φύσημα, σκληρότητα/ ένταση)

Φωνητικές παρεμβολές: *χμ, εεεεε, εντάξει, ξέρεις, να πούμε.*

Τι σημαίνει;

Γιατί να μην σε πάω για δείπνο σήμερα;

*Γιατί να μην πάω **εσένα** για δείπνο σήμερα;*

*Γιατί να **μην** σε πάω για δείπνο σήμερα;*

*Γιατί να μην σε πάω **εγώ** για δείπνο σήμερα;*

*Γιατί να μην σε πάω **για δείπνο** σήμερα;*

*Γιατί να μην σε πάω για δείπνο **σήμερα**;*

Το ύφος επικοινωνίας

- Υπάρχουν σημαντικές διαφορές στους τρόπους επικοινωνίας και στις αντίστοιχες **αντιλήψεις για το χώρο, το χρόνο κτλ.**
- Υπάρχει μεγάλη ποικιλία στον τρόπο που ομιλείται η κάθε γλώσσα στην καθημερινή ζωή, την οποία οριοθετούν συχνά ομάδες υποκουλτούρας ως προς την τάξη, την εθνικότητα ή την περιοχή.
- Αυτό δυσκολεύει ακόμα και τους αυτόχθονες ομιλητές, πόσο μάλλον τους μη-φυσικούς ομιλητές μιας γλώσσας.

Η μη λεκτική διαπολιτισμική επικοινωνία

Η επικοινωνία δεν βασίζεται μόνο στο λεκτικό μέρος. Την ώρα που οι άνθρωποι μιλούν και ακούν, κάνουν και άλλα πράγματα: προσηλώνουν το βλέμμα, μυρίζουν, χειρονομούν, δείχνουν διάφορες μικροαντιδράσεις (π.χ. χαμογελούν), τοποθετούνται αντικριστά με το συνομιλητή τους και αλλάζουν τη στάση του σώματός τους.

Τύποι μη λεκτικής επικοινωνίας που σχετίζονται με τη διαπολιτισμική επικοινωνία:

- *Κινητική*
- *Προξημική*
- *Απτική*
- *Φυσική εμφάνιση και ένδυση*
- *Παραγλώσσα*
- *Οσφρητική*

Κινητική- η σωματική κίνηση

Χειρονομίες-Κινήσεις των χεριών

- Πολλές χειρονομίες χρησιμοποιούνται σε διάφορους πολιτισμούς για να μεταδώσουν πληροφορίες σχετικά διάφορα θέματα. Σε αυτό τον τομέα υπάρχουν πάρα πολλές πολιτισμικές διαφορές.
- Διαφορετικές χειρονομίες έχουν διαφορετικό νόημα σε διαφορετικούς πολιτισμούς, μια διαφορά που θα μπορούσε να γίνει πηγή πολλών παρεξηγήσεων.
- Εμβλήματα
- Απεικονιστές

Κινήσεις των ποδιών

Εκφράσεις προσώπου και εκδηλώσεις του συναισθήματος

Οπτική επαφή

Στάση σώματος και κινητικές συμπεριφορές ρύθμισης και προσαρμογής (ρυθμιστές και προσαρμογείς)

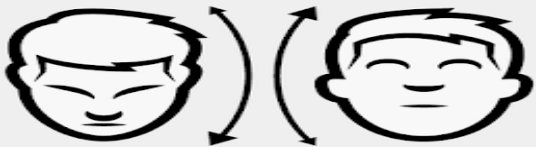
Dr.K.Sotiropoulou,
Neapolis University Paphos

	<i>“V” for victory.</i> Use this gesture with caution! While in North America it signs victory or peace, in England and Australia it means something closer to “take this!”
	<i>The “OK” gesture.</i> While in North America it means things are going well, in France it means a person is thought to be worthless, in Japan it refers to money, and in Brazil, Russia, and Germany it means something really not appropriate for the workplace.
	The <i>“thumbs up”</i> means one in Germany, five in Japan, but good job in North America. This can lead to confusion.
	<i>“Hook ‘em horns.”</i> In Texas this is the University of Texas rallying call because it looks like the horns of a bull. However, in Italy it means you are being tricked, while in Brazil and Venezuela it means you are warding off evil.
	<i>Waving your hand.</i> In much of Europe waving your hand indicates a disagreement. However, in North America it is routinely used as a way to signal greetings or to get someone’s attention.

BODY LANGUAGE AROUND THE WORLD

HEAD

Nodding your head generally means agreement or approval.

But **Bulgarians** and **Greeks**, for example, are known for their unusual manner of saying yes and no: Nodding up and down signifies a negative.

EYES

Good eye contact is expected in the **West**. Strong eye contact is most notable in **Spain**, **Greece**, and **Arab** countries.

Finns and **Japanese** are embarrassed by another's stare, and seek eye contact only at the beginning of a conversation.

EARS

The **Portuguese** tug their earlobes to indicate tasty food, but in **Italy** this gesture has sexual connotations,

...and in **Spain** it means someone is not paying for their drinks.

NOSE

A hearty nose blow into a handkerchief is typical in the **West**, while public nose blowing is frowned upon by the **Japanese**.

Tapping your nose means "confidential" in **England**, but "watch out" in **Italy**.

HANDS

The **American** "goodbye" wave can be interpreted as the signal for "no" in many parts of **Europe** and **Latin America**.

The **Italian** goodbye wave can be interpreted by **Americans** as "come here." The **American** "come here" gesture can be seen as an insult in most **Asian** countries.

In **Malaysia** it is taboo to point with your index finger, but you can point with your thumb. "Thumbs up" is used in many cultures, none more so than **Brazil** however,

...where the signal is used everywhere. However, it's a rude sexual signal in some **Islamic** countries, **Sardinia**, and **Greece**, and can signify the number "1" in **France**.

LEGS

Sitting crosslegged is common in **North America** and some **European** countries,

...but it's viewed as disrespectful to show the sole of your shoe to another person in **Asia** and the **Middle East**.

Μη λεκτική διαπολιτισμική επικοινωνία- Η έκφραση των συναισθημάτων

✓ Κρίσιμα στοιχεία η φυσιολογική διέγερση και η γνωστική ερμηνεία της διέγερσης.

- Τα ανθρώπινα συναισθήματα είναι κατά βάση οικουμενικά: έχουν **παρόμοιο υποκείμενο νευροφυσιολογικό μηχανισμό**, αλλά υπόκεινται στην επίδραση του πολιτισμικού πλαισίου και της κοινωνικοποίησης.
- Πολιτισμική προέλευση και πολιτισμική ιδιαιτερότητα του συναισθήματος: γίνονται κατανοητά καλύτερα μέσα στο εκάστοτε πολιτισμικό πλαίσιο.
- Υπάρχουν πολλές ομοιότητες στους τρόπους με τους οποίους οι άνθρωποι επιδεικνύουν τα συναισθήματά τους στους διάφορους πολιτισμούς, καθώς και στην αναγνώριση των συναισθημάτων των άλλων (κυρίως σε ό,τι αφορά στα βασικά συναισθήματα: χαρά, λύπη, έκπληξη, φόβος, θυμός, αηδία, περιφρόνηση)
- Τα συναισθήματα όμως μπορεί να ποικίλουν από πολιτισμό σε πολιτισμό επειδή **πηγάζουν και αναπτύσσονται μέσα από διαφορετικές πολιτισμικές εμπειρίες** πχ. σκεφτείτε το αίσθημα αηδίας μπροστά σε ένα φαγητό που δεν έχετε συνηθίσει στον πολιτισμό καταγωγής σας.

Dr.K.Sotiropoulou,
Neapolis University Paphos

Μη λεκτική διαπολιτισμική επικοινωνία

- **Το χαμόγελο:** Το χαμόγελο συνδέεται με κοινωνικότητα, αισιοδοξία και τιμιότητα. Η σύνδεση του χαμόγελου με την ευτυχία παρατηρείται οικουμενικά.
- Η αποκωδικοποίηση ενός πράγματος φαινομενικά τόσο απλού, όπως είναι το χαμόγελο, είναι μάλλον σύνθετη και επηρεάζεται από πολιτισμικά δυναμικά τα οποία συνδέονται με το θέμα της συναισθηματικής έκφρασης.
- Ωστόσο, το χαμόγελο μεταδίδει και αντιλήψεις που διαφέρουν πολιτισμικά:
 - Οι Κινέζοι συνδέουν το χαμόγελο με την έλλειψη αυτοελέγχου και ηρεμίας, αποτέλεσμα που υποστηρίζει ότι ένας από τους στόχους κοινωνικοποίησης στην Κίνα είναι η αυτοσυγκράτηση όσον αφορά τα συναισθήματα.
 - Οι Αμερικάνοι τείνουν να θεωρούν ευφύτερα τα άτομα που χαμογελούν, πράγμα που δεν παρατηρείται στους Ιάπωνες.

Προξημική- η χρήση του χώρου

- Η επιστημονική μελέτη της ανθρώπινης συμπεριφοράς στον χώρο (Hall, 1966).
 - Ο **χώρος** αποτελεί βασικό στοιχείο που προσδιορίζει τα **συναισθήματα και αναφέρεται στην απόσταση που οι άνθρωποι αισθάνονται άνετα όταν αλληλεπιδρούν με τους άλλους**.
 - ✓ *Οι πολιτισμικές νόρμες και η σχέση μεταξύ των συνομιλητών ορίζουν τη χρήση του προσωπικού χώρου στην επικοινωνία.*
 - ✓ *Οι άνθρωποι από τη Λατινική Αμερική ή τη Μέση Ανατολή αισθάνονται άνετα όταν στέκονται κοντά ο ένας στον άλλον, ενώ οι Ευρωπαίοι ή οι Βορειοαμερικάνοι προτιμούν μεγαλύτερη απόσταση.*

Διαστάσεις της διαπροσωπικής απόστασης και η σημασία των χωρικών σχέσεων

(Hall, 1966)

- **Οικεία** απόσταση.

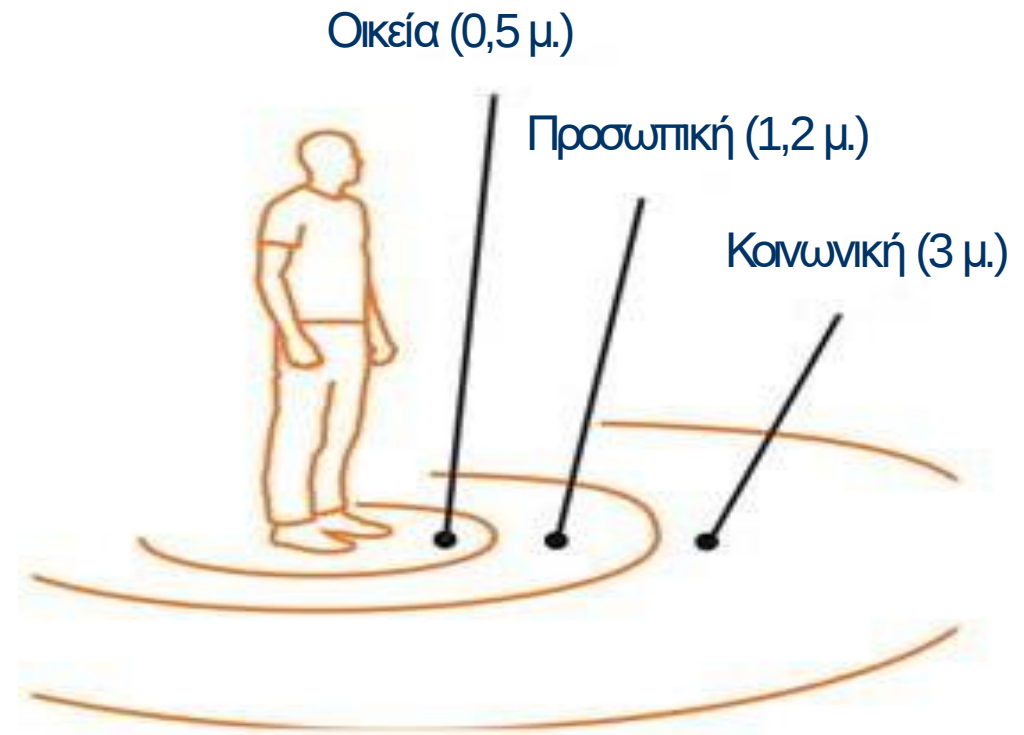
- **Προσωπική** απόσταση.

- **Κοινωνική** απόσταση.

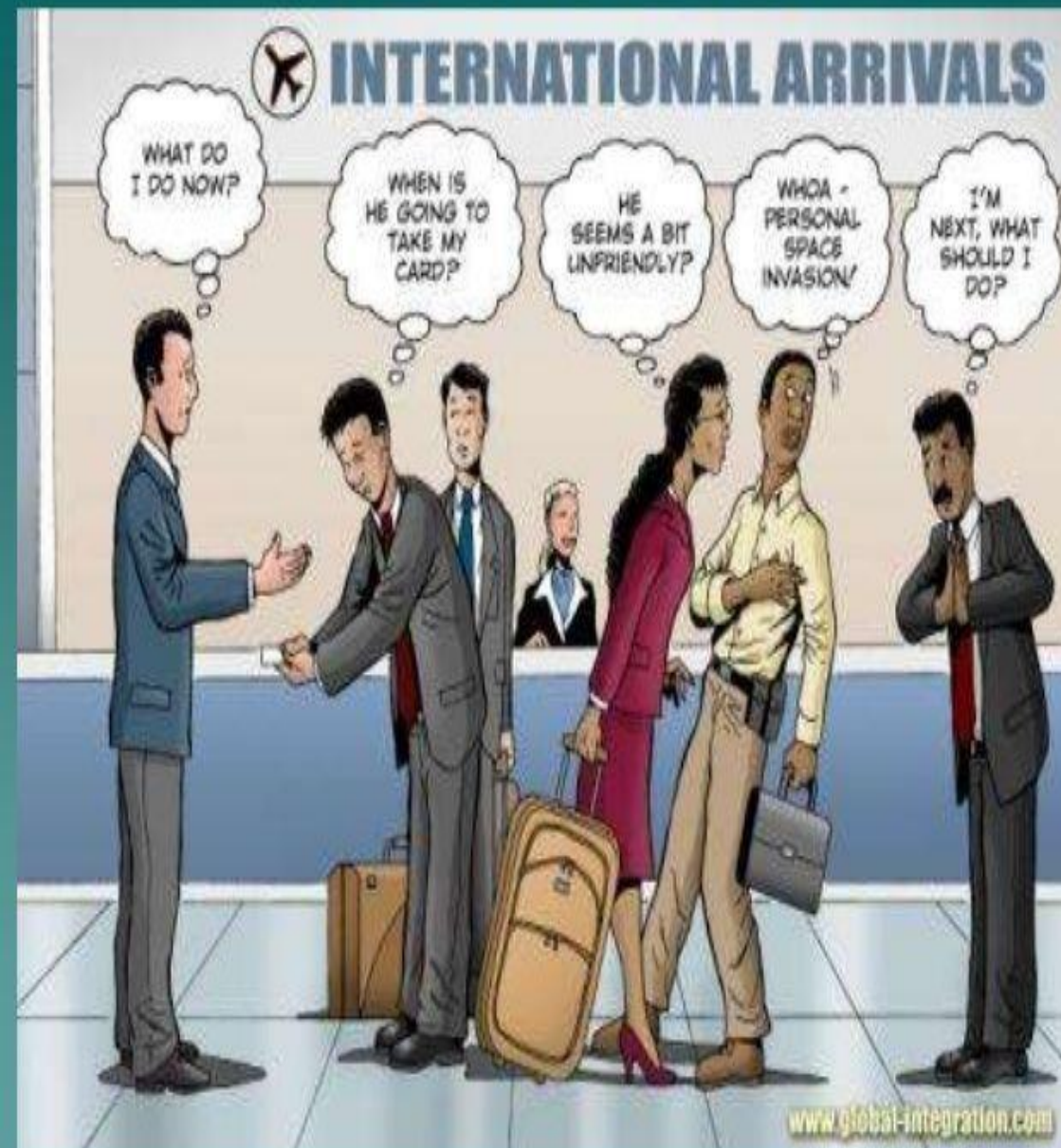

- **Δημόσια** απόσταση.

Διαπολιτισμικές διαφορές

Υπάρχουν διαφορές στον τρόπο με τον οποίο ένας Αμερικανός, ένας Ιάπωνας και ένας Άραβας χειρίζονται τον «ζωτικό χώρο» τους. Στην Ιαπωνία ο συνωστισμός είναι σημάδι θερμής και ευχάριστης οικειότητας. Όπως οι Ιάπωνες, έτσι και οι Άραβες τείνουν να σφίχταγκαλιάζονται. Αλλά ενώ δημοσίως συνωστίζονται όλοι μαζί, στον ιδιωτικό χώρο του σπιτιού τους οι Άραβες έχουν υπερβολική άπλα: τα σπίτια τους είναι γενικώς μεγάλα και άδεια, με τους ανθρώπους να συγκεντρώνονται όλοι μαζί σε μια μικρή περιοχή του σπιτιού. Στους Άραβες δεν αρέσει να μένουν μόνοι, οπότε τα διαχωριστικά ανάμεσα στα δωμάτια συνήθως αποφεύγονται. Στους Άραβες αρέσει να αγγίζουν και να νιώθουν τον/τη σύντροφό τους. Οι Ιάπωνες αποφεύγουν το άγγιγμα και προτιμούν να διατηρούν τα σωματικά όρια. Οι Αμερικανοί επίσης τείνουν να έχουν όρια στον δημόσιο χώρο. Μην παραβιάζετε τον ζωτικό χώρο ενός άλλου ατόμου. Οι Άραβες δεν διαθέτουν την έννοια της ιδιωτικότητας στον δημόσιο χώρο. Οι Αμερικανοί πολύ σπάνια σπρώχνουν, στριμώχνουν ή τσιμπούν τους άλλους ανθρώπους δημόσια. Όταν δύο Άραβες μιλούν μεταξύ τους, κοιτάζουν ο ένας τον άλλο κατευθείαν στα μάτια πολύ έντονα. Η ίδια ένταση σπάνια εκδηλώνεται στην αμερικανική κουλτούρα.

Copyright ©2012, 2009, 2006 Pearson Education, Inc. All rights reserved.

PEARSON

Απτική-η χρήση της αφής

- Αφορά τη χρήση της αφής-της πιο πρωτόγονης επικοινωνίας

Η αφή στέλνει πολλά μηνύματα: προστασία-υποστήριξη-έγκριση-ενθάρρυνση

- ✓ Πχ. στους μεσογειακούς λαούς η αφή είναι εξαιρετικά σημαντική (άγγιγμα-χειραψία) σε αντίθεση με λαούς της Ασίας ή της Βόρειας Ευρώπης όπου αποθαρρύνεται η φυσική επαφή.
- ✓ *Λαοί υψηλής και χαμηλής επαφής*
- ✓ *Ακόμη και μέσα σε ένα πολιτισμό υψηλής ή χαμηλής επαφής οι πολιτισμικοί κανόνες που διέπουν τη χρήση της αφής ποικίλλουν.*

Dr.K.Sotiropoulou,
Neapolis University Paphos

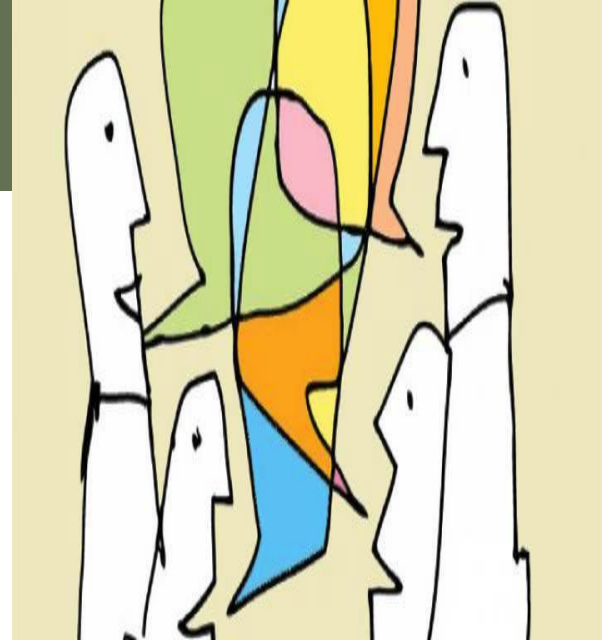
Φυσική εμφάνιση και ένδυση

- ✓ Οι άνθρωποι μπορεί να φορούν ένα συγκεκριμένο τύπο ρούχων προκειμένου να εκφράσουν τον πολιτισμό, τη θρησκεία, το κύρος, την ισχύ, την προσωπικότητα, την αυτοεκτίμηση και την κοινωνική τους ταυτότητα.
Πχ. η μαντήλα στις μουσουλμάνες γυναίκες αποτελεί σύμβολο θρησκευτικής πίστης.
- ✓ Οι αντιλήψεις και τα στερεότυπα για τη φυσική εμφάνιση διαφέρουν από πολιτισμό σε πολιτισμό.
Πχ. στο Δυτικό κόσμο υπάρχει η «απαίτηση» οι γυναίκες να δείχνουν όμορφες και νέες (Davis, 1995)
- ✓ **Η αισθητική εμπειρία (αντίληψη του ωραίου) έχει κοινούς μηχανισμούς μεταξύ των πολιτισμών πχ. η αντίληψη έργων τέχνης αλλά διαφορετικούς ως προς την ερμηνεία του ωραίου και άσχημου.**

Παραγλώσσα: ποιότητα και χαρακτηριστικά της φωνής

- Αναφέρεται στις φωνητικές ποιότητες που συνοδεύουν το λόγο:
 - α) **Ποιότητες της φωνής:** τόνος, ένταση, ρυθμός, χρωματισμός, παύσεις και αντήχηση
 - β) **Εκφορά του λόγου:** γέλιο, κλάμα, αναστεναγμός, κραυγή, βογκητό, κατάποση, καθάρισμα του λαιμού.
 - γ) **Επιφωνήματα του πίσω αγωγού :** um, ah, ooh, shh, uh
- ✓ **Σιωπή:** μπορεί να δείχνει σεβασμό, συμφωνία ή διαφωνία, απάθεια, δέος, σύγχυση, συλλογισμό, ντροπή, μετάνοια, καταπιεσμένη οργή, θλίψη κα.
- ✓ **Οι πολιτισμικές διαφορές αντανακλώνται στη χρήση της παραγλώσσας** πχ. η δυνατή ομιλία είναι ένδειξη ισχύος και ειλικρίνειας για τους Άραβες, εξουσίας για τους Γερμανούς αλλά αγένειας για τους Ταϋλανδούς και απώλειας για τους Ιάπωνες.

Οσφρητική: η χρήση της όσφρησης, του αρώματος και της οσμής

- ✓ Η ανθρώπινη αντίληψη και χρήση της όσφρησης, του αρώματος και της οσμής
- ✓ Η μυρωδιά μπορεί να εκφράζει τη θέση, την κοινωνική τάξη και την εξουσία.
- ✓ **Οι οσφρητικές προτιμήσεις διαφέρουν από πολιτισμό σε πολιτισμό.**
- ✓ Δεδομένης της αμεσότητας στην επικοινωνία, η σωματική οσμή μπορεί να γίνει ένας πρώιμος παράγοντας έλξης ή απώθησης. Πχ. Οι άσχημες οσμές που αντιλαμβανόμαστε αποτελούν κριτήρια με βάση τα οποία αποδίδουμε αρνητικές ιδιότητες σε κοινωνικές ή εθνοτικές ομάδες.

Οι Άραβες έχουν τη συνήθεια να αναπνέουν στο πρόσωπο του άλλο όταν συζητούν. Αυτή η συνήθεια δεν είναι απλώς θέμα διαφορετικών τρόπων συμπεριφοράς. Για τους Άραβες οι ωραίες μυρωδιές είναι ευχάριστες, αλλά και ένας τρόπος να έρθει ο ένας πιο κοντά στον άλλο. Η ανταλλαγή της μυρωδιάς μεταξύ φίλων δεν είναι μόνο ευχάριστη αλλά και επιθυμητή, καθώς όταν κάποιος κρύβει την ανάσα του από το φίλο του σημαίνει ότι ντρέπεται για κάτι (Knapp, 1978: 171).

Όσον αφορά τη διαπροσωπική έλξη, οι Ιταλίδες και οι Γερμανίδες θεωρούσαν τη μυρωδιά της μασχάλης των συζύγων τους δυσάρεστη. Δε συνέβαινε το ίδιο με τις συζύγους από την Ιαπωνία. Μια πιθανή εξήγηση που δόθηκε είναι ότι η επιλογή συζύγου στην Ιαπωνία συνδέεται στενότερα με τη σεξουαλική έλξη, παρά με κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες (όπως στη Γερμανία και την Ιταλία) (Schleidt, Hold & Attili, 1981).

Πολιτισμός και μη λεκτική συμπεριφορά είναι αδιαχώριστες έννοιες

Πολιτισμικές παραλλαγές στη μη λεκτική συμπεριφορά (Lustig & Koester, 2013)

Οι πολιτισμοί διαφέρουν:

- ✓ ως προς το **ρεπερτόριο συμπεριφορών**
- ✓ ως προς τους **κανόνες εκδήλωσης συναισθημάτων** (σε τι πλαίσιο απαιτούνται, επιτρέπονται, προτιμώνται ή απαγορεύονται συγκεκριμένες μη λεκτικές εκφράσεις)

Πχ. παρατηρείστε σε ένα χώρο αφίξεων αεροδρομίου τους ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμών πως χαιρετούν αυτούς που συναντούν.

- ✓ ως **προς τη σημασία** που δίδεται σε συγκεκριμένες μη λεκτικές συμπεριφορές

Όταν επικοινωνούμε με ανθρώπους με διαφορετικό ρεπερτόριο μη λεκτικών κωδίκων είναι σχεδόν σίγουρο ότι θα προκύψουν παρανοήσεις!

Είναι σημαντικό να είμαστε ενήμεροι γι' αυτές τις διαφορές.

Η έννοια του θανάτου

Στην Αγγλία η πρόεπουσα συμπεριφορά είναι να μην κλάψουν οι συγγενείς του εκλιπόντος στην κηδεία, δηλώνοντας έτσι ότι είναι αρκετά δυνατοί και θα μπορέσουν να ξεπεράσουν την κρίση. Στην Ελλάδα εάν κάποιος δεν κλάψει στην κηδεία είναι σαν να δηλώνει αδιάφορος, ψυχρός ή σαν να μην αγαπούσε το νεκρό. Στην Ινδία τα λευκά ρούχα είναι ένδειξη έντονου πένθους αντίθετα από τις Μεσογειακές χώρες που το μαύρο θεωρείται το απόλυτα πένθιμο χρώμα.

Η έκφραση συναισθημάτων

Οι μεσογειακοί λαοί εκφράζουν πιο εύκολα και ανοιχτά τα συναισθήματά τους, είναι δηλαδή περισσότερο διαχυτικοί, αυθόρμητοι και χειρονομούν πολύ. Αντίθετα οι βόρειοι λαοί θεωρούνται πιο συγκρατημένοι και σπάνια δείχνουν ανοιχτά τα συναισθήματά τους ή χειρονομούν.

Η έμφαση σε διαφορετικές αξίες

Οι Έλληνες δίνουν μεγάλη σημασία στο φιλότιμο, την τιμιότητα, τη θέληση, την ικανότητα και τη δραστηριοποίηση.

Οι Αμερικανοί θεωρούν σημαντικές την επιτυχία, τη δραστηριότητα, τη σκληρή δουλειά, ενώ οι Ινδοί την πειθαρχία, τη λεπτότητα, το κουράγιο, την τύχη και το άνοιγμα προς εμπειρίες. Οι Ιάπωνες εκτιμούν αντίστοιχα τον ενθουσιασμό, την πίστη, τη δικαιοσύνη, τη δραστηριότητα και την επιτυχία.

Η έννοια του χρόνου

Στο Μεξικό η άφιξη κάποιου στο ραντεβού του μιάμισυ ώρα μετά από την καθορισμένη θεωρείται θεμιτή και μέσα στα πλαίσια της ώρας που έχει καθοριστεί. Για έναν Αμερικανό η καθυστέρηση μιάμισυ ώρας θεωρείται μεγάλη αγένεια.

Οι σιωπές

Οι Ιαπωνέζοι εκτιμούν ιδιαίτερα τις σιωπές (απουσία λόγου, μουσικός τόνος) γιατί αυτές ταιριάζουν με τη βουδιστική παράδοση που πρεσβεύει την ηρεμία και τη γαλήνη. Γι' αυτό είναι πιο τυπικοί και όχι ιδιαίτερα ομιλητικοί και αποκαλυπτικοί όπως πχ. οι Αμερικάνοι.

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Καθώς τα γεωγραφικά σύνορα, τα οποία άλλοτε χώριζαν τους λαούς και τις χώρες μεταξύ τους, υποχωρούν,
 - υπάρχουν διάφορα θέματα σχετικά με την παγκοσμιοποίηση και προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε ζώντας σε ένα παγκόσμιο χωριό,
 - που τονίζουν την αναγκαιότητα να αποκτήσουμε ικανότητες στη διαπολιτισμική επικοινωνία.
-
- **Ο πολιτισμός μας καθορίζει τη συμπεριφορά μας**
 - *ωστόσο, ο τρόπος που πράττουμε μπορεί να μην είναι ούτε ο μόνος ούτε και ο πιο σωστός.*
 - Διαφορετικά πολιτισμικά έθιμα και πρακτικές πρέπει να ερμηνευτούν μέσα στα δικά τους πλαίσια.

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Για να επωφεληθούμε από τα οφέλη της πολιτισμικής διαφορετικότητας στην κοινωνία μας,
- είναι ανάγκη να αναπτύξουμε στέρεη γνώση και ικανότητες στην επικοινωνία με ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμών.
- Η μελέτη της διαπολιτισμικής επικοινωνίας μάς εξοπλίζει
- με την απαραίτητη γνώση και
- τις δυναμικές ικανότητες για να διαχειριστούμε **τις διαφορές** αποτελεσματικά και ουσιαστικά.